

POTICAJ DRŽIČEVA DRAMSKOG OPUSA HRVATSKOJ GLAZBI DVADESETOG STOLJEĆA

Dundo Maroje u komičnoj operi *Pomet, meštar od ženidbe* Ive Lhotke-Kalinskog.
Uz 100. obljetnicu rođenja Ive Lhotke-Kalinskog
(Zagreb, 30. srpnja 1913 — Zagreb, 29. siječnja 1987)¹

KORALJKA KOS

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Zrinski trg 11
10000 ZAGREB

UDK/UDC: 78.071.1:782.7 Lhotka-Kalinski

Izvorni znanstveni rad/
Original Scientific Paper
Primljeno/Received: 16. 2. 2013.
Prihvaćeno/Accepted: 15. 5. 2013.

Nacrtak

Dramsko stvaralaštvo Marina Držića bilo je poticajno za hrvatsku glazbu dvadesetog stoljeća. Između ostalog nadahnulo je komičnu operu *Pomet, meštar od ženidbe* Ive Lhotke-Kalinskog. Djelo je dovršeno 1944, kada je i praizvedeno u Zagrebu.

Ova komična opera u tri čina s prologom prati glavni tijek Držićeva dramskog djela: radnja je sažeta, a broj likova smanjen u skladu sa zahtjevima operne dramaturgije. Libretist Marko Fotez vješto je pretočio Držićev tekst u libreto koji je skladatelju pružio bogate mogućnosti glazbene karakterizacije likova i duhovito prikazivanje scenske komike. Široka je lepeza vokalnosti u ovom opernom djelu: od recitativa i »govorne melodije« do razvijenih

arioza s elementima kolorature. Latentna glazba govora s njegovim fleksijama u raznovrsnim psihološkim situacijama prešla je u učinkovitu glazbenu deklamaciju. Važan faktor u operi je orkestar klasičnog sastava s pojačanim ansambлом udaraljki, koji je korišten u svom bogatstvu kolorita i scenske učinkovitosti. Skladatelj je u radnju vješto utkao plesove: sarabandu, kontradancu i kolo. Opera Ive Lhotke-Kalinskog vrijedno je djelo koje bi moglo naći stalno mjesto na hrvatskim pozornicama.

Ključne riječi: Ivo Lhotka-Kalinski, Marin Držić, *Dundo Maroje*, *Pomet, meštar od ženidbe*, komična opera, hrvatska opera, 20. stoljeće

¹ Ovaj je rad nastao na temelju izlaganja na Međunarodnoj konferenciji o Marinu Držiću održanoj u Dubrovniku i Sieni od 2. do 7. rujna 2008.

Držićevo je dramsko djelo dalo višestruke poticaje hrvatskoj glazbi dvadesetog stoljeća. Navedimo samo neka od opernih djela koja su skladana prema Držiću. Njegova *Novela od Stanca* poslužila je kao predložak za komične opere Božidara Širole (1915) i Jakova Gotovca (1959, libreto V. Rabadan), dok u *Dubrovačkom diptihonu* Antuna Dobronića ova vedra jednočinka iz 1920. učinkovito kontrastira mračnom ugođaju Vojnovićeva *Sutona* (1917). *Tripče de Utolče* uglazbio je Dragutin Savin na vlastiti libreto (komična radio-opera *Tripče*, 1956). Dijelovi *Dunda Maroja*, *Pjerina*, *Skupa* i *Plakira* ušli su, uz dalmatinsku umjetničku i narodnu poeziju, u komičnu operu-balet Nikole Hercigonje *Stav' te pamet na komediju* (1962-1964). Posebnu je popularnost stekao *Dundo Maroje* kao predložak mjuziklu Đele Jusića (1971), dok je opera Ive Lhotke-Kalinskog *Pomet, meštar od ženidbe* (skladana 1944. na libreto Marka Foteza) s nepravom zaboravljena. Upravo ovom djelu posvećen je sljedeći prikaz.

Na tragu duge tradicije koja počinje u 18. stoljeću — od Mozartova *Figarova pira*, Rossinijeva *Seviljskog brijača*, Smetanine *Prodane nevjeste*, Verdijeva *Falstaffa* i tolikih drugih majstorskih ostvarenja — komična je opera u 20. stoljeću usvojila bogatstvo i istančanost glazbenoscenskog izričaja suvremenog glazbenog teatra. Među vrhunce operne tvorbe prošlog stoljeća spadaju, između ostalog, *Španjolski sat* Mauricea Ravela (1907), *Kavalir s ružom* Richarda Straussa (1911) pa komične opere Brittena, Šostakovića i Prokofjeva. Već ovaj skicozni uvid pokazuje svu širinu stvaralačkih pristupa i rješenja.

U tome je kontekstu *Pomet, meštar od ženidbe* Ive Lhotke-Kalinskog (1913-1987) samosvojno glazbenoscensko ostvarenje koje svjedoči o poticajnosti Držićeve scenskog izričaja i mogućnostima protežnosti u govor drugog medija — glazbenog teatra.

Komičnu operu u 3 čina s prologom *Pomet, meštar od ženidbe*² dovršio je Ivo Lhotka-Kalinski 21. svibnja 1944. Libreto su sastavili skladatelj i dr Marko Fotez. Djelo je praizvedeno 31. listopada iste godine u Hrvatskome narodnom kazalištu u Zagrebu, a doživjelo je — zbog izmijenjenih političkih prilika nakon završetka Drugoga svjetskog rata — još samo nekoliko izvedaba.³ Redatelj je bio Tito Strozzi, scenograf Marijan Trepše, a koreografiju su zamislili Ana Roje i Oskar Harmoš. Na premijeri je dirigirao Boris Papandopulo. Glavne su uloge izvodili, uz iskusne pjevače, i debitanti: baritonist Branko Medanić, sopranistica Jelena Nurnberg i basist Mirko Šantić. Operi je dakle dana primjerena, vrhunska postava, i ona bi zasigurno i zaživjela na repertoaru da zbog novih političkih prilika nije bačena u zaborav.

O motivu za skladanje ove opere govori skladatelj u članku »Nešto o postanku mog 'Pometa'«. (v. Lit.) On objašnjava zašto se je usred teških ratnih vremena

² U izvornom naslovu stoji »ženitbe«.

³ Ukupno je odigrano 8 predstava, a posljednja je izvedba bila 1. svibnja 1945. Djelo je u sezoni 1952-53. izvedeno i u Osijeku, a 1953-54. u Rijeci. Koncertnu izvedbu ostvarila je Radiotelevizija Zagreb 1963. Dirigirao je Jovan Šajnović.

**HRVATSKO DRŽAVNO
KAZALIŠTE U ZAGREBU**
VELIKO KAZALIŠTE

Ponedjeljak, 2. travnja 1945. Predstava 146.

Početak u 5 sati

7
68. put

P O M E T

meštar od ženitbe

Komična opera u 3 čina s prologom. Po komediji »Dundo Maroje« Marina Držića, dubrovačkog pisca XVI. stoljeća, napisali Dr. Marko Fotez i Ivo Lhotka-Kalinski. Uglasbio Ivo Lhotka-Kalinski.

Dirigent: BORIS PAPANĐOPOLO. Redatelj: TITO STROZZI

Borislav Klobučar OSOBE:

Dundo Maroje, dubrovački trgovac Dragutin Bernardić Maro, njegov sin Ante Sladoljev Ugo Tedeško, mladi plemić Milan Sepec Bokčilo, sluga Dunda Maroja Gregor Radev Popiva, sluga Mara Marojeva Branko Medanić Pomet, sluga Uga Tedeška Milivoj Kučić	Laura, rimska kurtizana Karla Šlehan Ondardo de Augusto, njezin otac Mirko Šantić Petrunjela, Laurina služavka Bianka Dežman Pere, Marova vjerenica Jelena Nurnberg Baba, njezina pratilica Ksenija Cindro Niko Ivica Kiš Vlaho mladi Dubrovčani Ivo Jelinić
---	--

Mladi rimski plemići i plemkinje, rimski »našjen ci«, dva stražara, dva pratioca Ondarda Augusta i bakljonoše.

Sabrande u II. činu izvode: Vera Vaić, Nenad Lhotka i baletni zbor.

Kolo u III. činu izvodi baletni zbor.

Događa se u Rimu u XVI. stoljeću.

Scenograf: prof. MARIJAN TREPSE Koreografija: ANA ROJE i OSKAR HARMOS

ULAZNE CIENE	Loža u mezzaninu (4 sj.) Kn 4300 Parquet I. red Kn 985 Balkon I. red Kn 685	Loža u I. katu (4 sjedala) Kn 3900 Parquet II.-IV. red Kn 885 Balkon II.-IV. red Kn 515	Sjedało u mezzaninu Kn 1000 Parquet V.-VIII. red Kn 785 Balkon V.-VII. red Kn 405
	Sjedało u I. katu Kn 900 Parquet IX.-XII. red Kn 645 Balkon VIII.-IX. red Kn 280		Cerete I.-II. red Kn 1000 Parquet XIII.-XIV. red Kn 545 Xaške i stajanje Kn 100

U cijenama uključena je pristožba za garderobu, kazališni tjednik »Hrvatsku pozornicu« s rasporedom i glumački mirovinski zavod.

Blagajna se otvara u 4^{1/2}, početak u 5, svršetak oko 7^{1/2} sati.

Prva izvedba 31. X. 1944. Zagreb.

Plakat za izvedbu opere *Pomet, meštar od ženitbe* Ive Lhotke-Kalinskog (2. 4. 1945).
Iz skladateljeve ostavštine.

latio skladanja komične opere. Kao što je europska publika nakon strahota Napoleonskih ratova tražila i nalazila vedrinu i oslobađajući smijeh u Rossinijevim operama, tako će, nada se, njegovo glazbeno djelo zadovoljiti »slične potrebe sadašnjice« i pružiti gledateljima i slušateljima opuštanje kroz smijeh.

Dramaturgija. Genijalna komedija Marina Držića pružila je skladatelju odličan predložak za komičnu operu. Izmjenom izvornog naslova *Dundo Maroje* u *Pomet, meštar od ženidbe* poantiran je satirički sloj djela i istaknut glavni lik i pokretač radnje. Libretisti su, u skladu sa zakonima operne dramaturgije, saželi radnju: zadržali su dio Pometova Prologa, a zatim su razvili okosnicu zapleta s ključnim obratima i uobličili radnju u tri čina. Nedovršenom Držićevom djelu dodali su operni finale, skupni prizor koji pršti od oslobađajućeg smijeha i razigranog plesnog pokreta. Težište se nastojalo staviti na karakternu i situacijsku komiku, dok su narativni odsječci koji zaustavljaju tijek radnje sažeti ili izostavljeni. Ipak, ponešto statični ostali su počeci II. i III. čina. Dojmljivi i dramaturški učinkoviti su finale II. i finale III. čina s umetnutim baletnim točkama.

Trebalo je smanjiti i broj likova. Zadržani su glavni, a njima su, u suglasju s tradicijom komične opere i karakternim osobinama te starošću, dani i glasovi: Dundo Maroje — bas-bariton; Maro — tenor; Ugo Tedeško (u Držića Ugo Tudeško) — tenor; Bokčilo — bas; Popiva — bas-bariton; Pomet — bariton; Laura — koloraturni sopran; Petrunjela — sopran; Pere — sopran; Baba — alt; Niko i Vlaho — mladi Dubrovčani — tenori. U operi se javlja još jedan lik koji je u komediji prisutan samo kroz reference Hrvata Gulisava. To je Ondardo Tudešak, vlastelin od Auguste (u operi Ondardo de Augusto), koji traži svoju izgublenu kćer — Mandaljenu-Lauru. U skladu s razvojnim stupnjem komične opere u XX. stoljeću radnja je artikulirana kroz niz prizora koji lako, bez loma, prelaze jedan u drugi. Uz to su vješto iskorištene mogućnosti koje pruža jedino opera: to su ansambli u kojima protagonisti istovremeno iskazuju suprotne osjećaje i raspoloženja. Tako na primjer u finalu I. čina ljubavni par Maro — Laura izmjenjuju nježne osjećaje u melizmima ukrašenim melodijama, što Dundo Maroje, a zatim i Pomet, Bokčilo i Popiva komentiraju svaki na svoj način.

Glazba. Ivo Lhotka-Kalinski pristupio je skladanju svog *Pometa* kao iskusan, zreo umjetnik, koji je već ostvario jedno glazbenoscensko djelo (balet *Nioba*, izgubljen). Na partituri svoje »komorne opere« (kako je sam naziva) radio je dvije godine. Unatoč oscilacijama u vrijednosti uspio je ostvariti cjelovito djelo u kojem je odlično pogodio duh commedie dell'arte. Težište je izraza, prirodno, na vokalnosti, gdje je skladatelj također imao iskustvo, ostvarivši prije *Pometa* niz solo pjesama u kojima je izgradio vlastiti vokalni stil. Vokalnost u *Pometu* izrasta iz tradicije Modesta Petroviča Musorgskoga i Leoša Janáčka. Musorgski je, kao što je poznato, u prva četiri prizora iz opere *Ženidba* (nedovršeno, 1868) preuzeo Gogoljev dijalog bez promjena (glazbena proza) a taj je postupak nazvao *opera dialogué*. Želio je glazbom pratiti kolebanja u intonaciji koja se javljaju kod protagonista za vrijeme dijaloga. U kasnijim je djelima (*Boris Godunov*, *Hovanščina*) Musorgski dalje razvijao tu ideju s različitim težištima, sad na recitativnosti, sad

na melodioznosti (u *Borisu* dominira »govorna melodija«). Na tragu te tradicije vokalnost u *Pometu* obuhvaća najraznovrsnije oblike stapanja tona i riječi. Najbliži govoru su orkestrom praćeni recitativi oblikovani tekstu primjerenom deklamacijom. Njihov tijek podatljivo prati raspoloženja protagonista: od brzog parlanda u lepršavoj konverzaciji do odsječaka u tzv. govornoj melodiji koja povremeno prelazi u izrazitije melodijske linije. One su »lagane i jasne«, ističe autor. Ritam i tempo vokalnih dionica, njihov odsječak ili fluidni tijek, visina, boja, dinamika i duktus pojedinih fraza bogato su nijansirani. U njima su važne i pauze, korone i cezure primjerene ritmu i smislu teksta. Za takvu konverzaciju karakterističan je prizor iz III. čina u kojem razgovaraju Pere i Baba, pri čemu Babina ljutnja postupno raste kada se ona prisjeća lijenih djevojaka, a s njezinim uzbuđenjem penje se i ubrzava govorna melodija. Situaciji primjerena melodijska fleksija prati prizor u III. činu između Pometa s jedne strane te Mara i Popive s druge, kad Pomet ironizira Marov poraz: »Zar da sidem? Uspeo sam se ja, a vi ste pali« (veliki silazni intervalski skok na riječ »pali«).

Iz dinamičnog tijeka radnje koja se ostvaruje i u ansamblima, izdvajaju se zatvorene cjeline naglašene pjevnosti, tvoreći učinkovitu suprotnost inače živom pulsu djela. To su arietta Petrunjele iz II. čina »Pokoli jao ljubav«, Bokčilova pjesma o vinu (»Oj vince gizdavo«), također iz II. čina, te podoknica Mara iz III. čina »Pogled tvoj ljuveni«. Ovi odsječci logično su ugrađeni u dramaturšku cjelinu, ali zrače i ljepotom autonomno glazbenoga.

Izrazitom melodičnošću izdvaja se ljubavni duet Mara i Laure iz II. čina obilježen bogatstvom koloratura koje asociraju petrarkistički manirizam dajući ovome prizoru prizvuk blage ironije.

Zbog karaktera djela uz pjevanje je posebno važna i gluma.

Radnja svih triju činova zbiva se u Rimu, no glavni su likovi »našijenci« koje je valjalo karakterizirati glazbom. U tome je skladatelj tek djelomice uspio (tako se u karakterizaciji Pometa povremeno zalijeće »u srijemsko-bečarske sfere«, kao što to u svojoj kritici praižvedbe ističe Antun Dobronić). Vjerojatno mu je, zbog studija u Italiji, čak i više »ležala« karakterizacija talijanskih likova (kao npr. duhovite kolorature u portretu Laure).

Važan čimbenik u operi *Pomet*... je orkestar. Skladatelj rabi klasični orkestralni sastav s pojačanim kolorističkim udaraljka: 2 flaute i ottavino, 2 oboe, 2 klarineta in B, 2 fagota, 4 roga, 3 trombe in C, 3 trombona i bas-tubu, timpane, mali bubanj, trianĝl, piatte, tam-tam, veliki bubanj, ksilofon, harfu i gudače u peteroglasnom sastavu. Taj sastav omogućio je istančanu, funkcionalnu i koloristički bogatu orkestralnu paletu kojom skladatelj ostvaruje sad lirsku, sad grotesknu, dramatičnu ili plesno razigranu pozadinu zbivanjima na sceni. Uz vokalne dionice upravo se orkestracija nadaje kao faktor komike. Komika karaktera i situacija posljedica su nesuglasja između očekivanog postupka i onoga što se javlja u partituri. Tako je na primjer podoknica Uga Tedeška iz I. čina namjerno orkestrirana tako da pratnja zvuči »falš« (pojednost koja je naknadno unesena u partituru, 1979). Ima i drugih sličnih primjera poput praska limenih puhača u grotesknim skupnim prizorima.

Orkestar već kratkom predigrom stvara atmosferu vesele igre. U tijeku radnje skladatelj učinkovito rabi provodne motive među kojima prepoznajemo prpošni motiv Pometa, motiv kuknjave vječito gladnog Bokčila i motiv naricanja Dunda Maroja. Na dva su mjesta u radnju vješto utkani plesovi. U drugome činu to je otmjena internacionalna sarabanda, dok tradicionalna dubrovačka kontradanca kruni finale III. čina. Njoj se na kraju djela priključuje zborsko kolo. Time je spojena lokalna tradicija s općepoznatim i široko rasprostranjenim plesom. Inače u operi nema neposrednih citata iz narodne glazbe, već joj je skladatelj diskretnim stilizacijama mjestimično dao »nacionalnu« boju.

Odjeci u kritici. Premijera djela, samo šest mjeseci prije završetka Drugoga svjetskog rata, bila je brižljivo pripremana i najavljena u tisku (Milan Katić, Boris Papandopulo i sam autor). Nakon premijere objavljeni su brojni osvrti, većinom pozitivno intonirani — od kurtoaznih do stručnih i analitičkih. Kritičke opaske o djelu iznijeli su Krešimir Benić, Ivan Brkanović i Antun Dobronić, koji operi zamjeraju nejedinstvenost stila i nedostatak čvrste arhitektonike. Djelo nije psihološki i tehnički dosljedno, pa je bliže velikom potpuriju nego operi, ističe Dobronić. Većina kritičara hvali orkestraciju, a Hubert Pettan naglašava da je autoru bolje uspjelo opisivanje talijanske sredine nego našeg glazbenog izražaja.

Zaključimo. Žanr komične opere začeo je u hrvatskoj glazbi Ivan pl. Zajc. Nakon njega okušao se na tom području i Božidar Širola (*Citara i bubanj*, 1929, *Grabancijaš*, 1935), no trajno je zaživjela jedino antologijska opera *Ero s onoga svijeta* (1935) Jakova Gotovca, a šanse da postane repertoarna konstanta ima i *Govori mi o Augusti* (1999) Zorana Juranića. *Pomet, meštar od ženidbe* svojim odličnim libretom i glazbom mediteranske vedrine i majstorske instrumentacije svakako zrači životnošću koja bi mu mogla osigurati stalno mjesto na hrvatskoj opernoj pozornici.⁴

Pomet se uostalom pokazao poticajnim i za daljnji razvoj skladatelja Ive Lhotke-Kalinskoga. Na iskustva s tom operom nadogrudio je u svojim uspješnim radijskim opernim jednočinkama.

IZABRANA LITERATURA

- DRŽIĆ, Marin: *Dundo Maroje*, priredio dr. Milan Ratković; predgovor dr. Dunja Fališevac, Sysprint, Zagreb 1996.
- JURIČIĆ, Vedrana: Hrvatsko operno stvaralaštvo i njegovi književni izvori i predlošci, *Kronika Zavoda za književnost i teatrologiju JAZU*, 4 (1978) 8, 17-40.
- KOS, Koraljka: Pluralizam stilova i tehnika u solo pjesmi Ive Lhotke-Kalinskoga, u: Dalibor Davidović & Nada Bezić (ur.): *Nova nepoznata glazba. Svečani zbornik za Nikšu Gliga*, DAF, Zagreb 2012, 136-146.

⁴ Zahvaljujem skladateljevu sinu, Bojanu Lhotki, što mi je posudbom originalne partiture omogućio studij djela.

KOVAČEVIĆ, Krešimir: *Hrvatski kompozitori i njihova djela*, Naprijed, Zagreb 1960.
LISSA, Zofia: O komičnom u glazbi, *Estetika glazbe (Ogledi)*, preveo s njemačkog Stanislav Tuksar, Naprijed, Zagreb 1977, 87-128.
Repertoar hrvatskih kazališta 1840-1860-1980, priredio i uredio Branko Hećimović, Globus, JAZU, Zagreb 1990.

OSVRTI UZ PRAIZVEDBU OPERE *POMET — MEŠTAR OD ŽENITBE* (HNK U ZAGREBU, 31. X. 1944)⁵

- ANDRIĆ, Ranko: Ivo Lhotka-Kalinski: *Pomet*, meštar od ženitbe. Opera u 3 čina s prologom, prva izvedba 31. listopada, *Obitelj*, 16 (1944) 21/24, 289.
- BENIĆ, Krešimir: *Pomet — meštar od ženitbe*. Premiera komične opere Ive Lhotke-Kalinskog, *Spremnost*, 3 (1944) 142, 12.
- BRKANOVIĆ, Ivan: *Pomet*, meštar od ženitbe: Komična opera u 3 čina od Ive Lhotke-Kalinskog, *Hrvatski narod*, 6 (1944) 1177, 2.
- DOBRONIĆ, Antun: *Pomet — meštar od ženitbe*. Komična opera u 3 čina. Po komediji »Dundo Maroje« Marina Držića dubrovačkog pisca XVI stoljeća napisali dr. Marko Fotez i Ivo Lhotka-Kalinski. Uglasbio Ivo Lhotka-Kalinski, *Gospodarstvo*, 4 (1944) 239, 6.
- GRAUMNITZ, Walter: *Pomet als Opernheld*. Zu einer Uraufführung in der Agramer Staatsoper, *Deutsche Zeitung in Kroatien*, 4 (1944) 269, 4.
- ić.: Praizvedba komične opere »*Pomet*, meštar od ženitbe«. Tekst: Fotez-Lhotka. Glasba: Ivo Lhotka-Kalinski, *Novine*, 4 (1944) 159, 7.
- KATIĆ, Milan (mk.): Nova hrvatska opera: »*Pomet*, meštar od ženitbe«. Glasba: Ivo Lhotka-Kalinski. Tekst: Marko Fotez prema Držićevoj komediji »*Dundo Maroje*«, *Nova Hrvatska*, 4 (1944) 179, 6.
- KATIĆ, Milan (mk.): Praizvedba opere »*Pomet*, meštar od ženitbe«. Glasba: Ivo Lhotka-Kalinski. Tekst: Fotez-Lhotka, *Nova Hrvatska*, 4 (1944) 255, 7.
- LHOTKA-KALINSKI, Ivo: Nešto o postanku mog »*Pometa*«, *Hrvatska pozornica*, 10 (1944-1945) 4, 6-7.
- n.n.: Boris Papandopulo o praizvedbi domaćeg opernog djela. »*Pomet*, majstor od ženitbe«, *Nova Hrvatska*, 4 (1944) 251, 5.
- PETTAN, Hubert: Ive Lhotke-Kalinskoga »*Pomet — meštar od ženitbe*«, *Hrvatska revija*, 17 (1944) 11/12, 624-625.
- tm.: Eine neue kroatische Oper. Ivo Lhotka-Kalinskis »*Pomet als Ehestifter*«, *Neue Ordnung*, 4 (1944) 172, 8.

⁵ Popis osvrta uz praizvedbu djela ustupio mi je Leksikografski zavod »Miroslav Krleža« dobrotom muzikologinje Marijane Pintar.

*Summary*THE IMPETUS OF DRŽIĆ'S DRAMATIC WORKS TO THE 20TH CENTURY
CROATIAN MUSIC***Dundo Maroje in Ivo Lhotka-Kalinski's comic opera Pometa, meštar od ženidbe. On the Occasion of the 100th Anniversary of the Birth of Ivo Lhotka-Kalinski (Zagreb, 30 July, 1913 — Zagreb, 29 January, 1987)***

The dramatic works of Marin Držić (1508-1567) were an inspiration to 20th century Croatian music. Among others, the comic opera *Pometa, meštar od ženidbe* by Ivo Lhotka-Kalinski was inspired by Držić's work. It was completed and premiered in Zagreb in 1944.

This comic opera in three acts with prologue follows the main course of Držić's dramatic work; the action is concise and the number of characters is reduced in accordance with the requirements of the opera dramaturgy. The librettist Marko Fotez masterly transformed Držić's text into a libretto that provided the composer with rich opportunities in the cast's music characterization and a witty display of scenic comedy. There is a wide range of vocal expression in this opera, from recitative and »spoken melody« to extensive arioso with coloratura elements. The latent music of speech with its flexions in various psychological situations was transferred to an effective music declamation. An important factor in the opera is the classical orchestra with the augmented percussion ensemble, which is used in its colouring richness and scenic efficiency. The composer skilfully wove dances into the action: saraband, contre-danse and round dance (*kolo*). The opera of Ivo Lhotka-Kalinski is a valuable work that could well find a permanent place on Croatian stages.